C83 – C-RUI12

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1998-1999

9 maart 1999

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR RUIMTELIJKE ORDENING, OPENBARE WERKEN EN VERVOER

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de erkenning als beschermd landschap van het koninklijk domein van Opgrimbie
Interpellatie van de heer Ludo Sannen tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de erkenning als beschermd landschap van het koninklijk domein van Opgrimbie
Met redenen omklede moties

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de consequenties van de vernietiging van de bouwvergunning voor het slotklooster van Opgrimbie door de Raad van State
Interpellatie van de heer Ludo Sannen tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de consequenties van de vernietiging van de bouwvergunning voor het slotklooster van Opgrimbie door de Raad van State

C 83 – Omslag 2

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de nieuwe tariefregeling van De Lijn
Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer Jos Stassen tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de opmerkingen van de Europese Commissie betreffende de uitbreiding van de Waaslandhaven en de gevolgen hiervan voor het dossier-Doel
Met redenen omklede motie

Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer

Dinsdag 9 maart 1999

VOORZITTER : De heer Jaak Gabriels

– *De interpellatie wordt gehouden om 15.36 uur.*

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de erkenning als beschermd landschap van het koninklijk domein van Opgrimbie

Interpellatie van de heer Ludo Sannen tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de erkenning als beschermd landschap van het koninklijk domein van Opgrimbie

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heren Sauwens en Sannen tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de erkenning als beschermd landschap van het koninklijk domein van Opgrimbie.

De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, ik heb deze interpellatie niet ingediend om de voormalige minister van Ruimtelijke Ordening te ondervragen. Dat kan immers niet. Ik ondervraag vandaag de huidige minister van Leefmilieu omdat we werden opgeschrikt door enkele van zijn uitspraken over dit dossier, naar aanleiding van het arrest van de Raad van State. Mijnheer de minister, ik wil u ook ondervragen in verband met uw bevoegdheid over de bescherming van de Landschappen. In Vlaanderen zou u immers de behoeder moeten zijn van het algemeen belang en de beschermer van milieu en natuur.

In 1995 werd het intussen genoegzaam bekende Koninklijk Domein in Opgrimbie, een gebied van 805 hectaren, door uw voorganger voorlopig beschermd. Ik zal de voorgeschiedenis hiervan niet ten overvloede herhalen. De beslissing tot bescherming werd genomen op basis van een uitvoerig gemotiveerd dossier, dat inspecteur Bax van het Bestuur van Monumenten en Landschappen had opgesteld. Daarin werd de natuurwetenschappelijke, landschappelijk esthetische en natuurhistorische waarde van het gebied heel uitvoerig omschreven. Ik citeer uit het advies van de heer Bax aan de toenmalige minister : 'De natuurlijke steilrand van het Kempens hoogplateau dient te worden gerangschikt als landschap om reden van zijn natuurwetenschappelijke, cultuurhistorische en esthetische waarde.'

Ik zal eerst dieper ingaan op de natuurwetenschappelijke waarde. Het landschap strekt zich uit in de overgangszone tussen de hoge Kempen en het middenterras van de Maas. Dergelijke overgangsgebieden worden gekenmerkt door een eigen dynamiek en zijn bijgevolg in ecologisch en geografisch opzicht uitermate belangrijk. De steilrand is een logboek voor de petrografische en mineralogische studie van de afzettingen en van het ontstaan van het Kempens Plateau. Het voorkomen van talrijke opeenvolgende gradiënten en bodemeenheden is de basis voor een in ecologisch opzicht gediversifieerd gebied.

Er bevinden zich wintereikbosjes, bijzonder schaarse restanten van een vroeger veel voorkomend type van bos, dat onder meer door menselijke invloed werd verdrongen door de zomereik. In het landschap zijn zowel droge als natte heidegebieden aanwezig, met verschillende overgangsgemeenschappen. Dat alles is gesitueerd op een steilrand met een hoogteverschil van 40 tot 50 meter op een afstand van 250 meter.

Verder bevinden er zich landduinen, fysische landschappen die zeer waardevol zijn voor de bestudering van de landschapsvorming. In de vallei komen veenplekken voor met bijzonder zeldzaam wordende vegetatietypes. Verspreid onderaan langs de

Sauwens

steilrand komen kwelgebieden – brongebieden – voor. Het gebied heeft een bijzonder hoge avifaunische waarde als broedplaats voor de havik, de nachtzwaluw en andere vogelsoorten. Dat werd enkele jaren geleden al vastgesteld in een wetenschappelijke studie van de hand van ornitholoog Gabriëls.

Naast de natuurwetenschappelijke waarde heeft dit gebied door zijn archeologische vindplaatsen ook een cultuurhistorische waarde, en verder een algemeen landschappelijke waarde. Dergelijke natuurgebieden vond men ook terug op andere plaatsen in Limburg in de opeenvolgende Maasterrassen, waar ze echter werden aangetast door ontgrindingen, ontzandingen, en aanleg van wegen en industriële sites. Precies daardoor is dit gebied nu zo bijzonder. Dit gebied is eigenlijk het laatste restant van een oorspronkelijk landschap op de Maasterrassen uit de ijstijden, dat over een afstand van drie kilometer ongerept is gebleven. Daarom werd in 1995 overgegaan tot voorlopige bescherming van het gebied.

Mijnheer de minister, in juni 1995 werd u minister van Leefmilieu, en werd u dus ook bevoegd voor de landschappen. U besliste toen om het landschap niet definitief te beschermen en de voorlopige bescherming ongedaan te maken, omdat volgens u de beschermingsbesluiten niet in strijd mogen zijn met de realisatie van de gewestplannen en hun bestemmingsvoorschriften. Ook maakten de verbodsbepalingen van het beschermingsbesluit een aantal noodzakelijke werken voor de bouw van het klooster, zoals de aanleg van leidingen en rioleringen, moeilijker of onmogelijk. Dat was althans de uitleg die u me gaf toen we u daarover in 1995 ondervroegen.

De Raad van State heeft nu de afgeleverde bouwvergunning vernietigd. De auditeur ging in op een aantal bemerkingen en juridische argumenten, die ook werden ontwikkeld door de indieners van het oorspronkelijke verzoekschrift. Hij zegt ook dat er nog andere argumenten zijn, los van de vraag of de bisschop een publieke persoon is in de zin van artikel 48 van de wet op de stedenbouw.

Ik ondervraag u daarover als minister van Leefmilieu, behoeder van het Vlaamse leefmilieu. Staat de bestemming als groengebied – de hoofdbestemming van het gebied – een aantal werken in de weg, waarvoor door de voorganger van de heer Stevaert een vergunning werd afgeleverd, en die tot voor enkele weken werden uitgevoerd ? Het lijkt me dat een bescherming van het landschap zich inderdaad opdringt. Indien er ooit nog bouwvergunningen voor dit gebied worden afgeleverd, of indien zich daar ooit nog activiteiten zullen ontwikkelen, zal de landschapsbescherming van groot belang zijn. Daardoor zal men hoe dan ook, gezien het dwingend karakter van de wet op de bescherming van de landschappen, rekening moeten houden met de natuurwetenschappelijke waarde van het gebied. Dat is nu door de bestemming in het gewestplan onvoldoende gewaarborgd.

Mijnheer de minister, in hoeverre bent u als minister van Leefmilieu samen met mij van oordeel dat het aangewezen zou zijn de betrokken zone zo snel mogelijk te erkennen als beschermd landschap ? Indien u meent van niet, waarom dan ? Welke stappen zult u zetten om ervoor te zorgen dat het groene karakter van de betrokken zone in de toekomst ten volle zal worden gerespecteerd, om een herhaling van duidelijk illegale praktijken te voorkomen ?

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ook ik wil u als minister van Leefmilieu ondervragen, omdat het niet mogelijk is u te ondervragen over de motieven waarom u indertijd deze bouwvergunning hebt afgeleverd. Ik zal uw opvolger straks die vraag stellen.

Tot uw bevoegdheid als minister van Leefmilieu behoort ook de bevoegdheid tot het rangschikken van landschappen. Na de uitleg die er in het verleden al over werd gegeven, en na wat de heer Sauwens er al over heeft gezegd, is het niet meer nodig om het belang van dit landschap en van de Kempische steilranden te onderstrepen. Dat is nu wel voldoende duidelijk.

Wel wil ik nog verwijzen naar uw antwoord op een interpellatie in 1995. U stelde toen heel duidelijk dat een rangschikking geen afbreuk hoeft te doen aan het koninklijk domein. U had echter vooral problemen met de formulering van het vorige voorstel tot rangschikking en met het feit dat het voorstel toen vooral was ingegeven door de wil een bepaald bouwdossier op een of andere manier te bemoeilijken.

Zo hebt u het toen uitgedrukt.

U stelde eveneens dat het belang van een rangschikking te maken had met een bijkomende bescherming. Zo kan men namelijk een verfijning, een detaillering en bijkomende bescherming van

Sannen

onderdelen realiseren. Ik mag er dus van uitgaan dat u belang hecht aan het landschap. Toen bent u echter niet ingegaan op die mogelijkheid, omdat de rangschikking volgens u veeleer te maken had met politieke opportuniteit dan dat het een bewuste beschermingsmaatregel was. Vooral de formulering zou volgens u op dat ogenblik een hinderpaal zijn geweest voor de uitvoering van mogelijke werken en de bouwvergunning die reeds was afgeleverd.

Mijnheer de minister, op dit ogenblik is de situatie duidelijk gewijzigd. Er is geen bouwvergunning meer. Mijn vraag betreft dan ook veeleer het herbeginnen met een rangschikkingsprocedure, waarbij u nu de formulering zelf in handen hebt. De elementen die u in het verleden aanhaalde om deze rangschikkingsprocedure stop te zetten, zijn dus niet meer van toepassing.

Ik kom tot mijn concrete vragen. Erkent u het belang van een rangschikking van een waardevol landschap, ter versterking en verfijning van de mogelijke bescherming die het gewestplan reeds biedt ? Houdt een rangschikking volgens u een meerwaarde in ? Erkent u de uitzonderlijke waarde en het belang van de natuurlijke steilrand van het Kempens Hoogplateau ? Zo ja, bevestigt u dat op het koninklijk domein, afgebakend op het gewestplan, slechts werken en handelingen mogen worden uitgevoerd die nodig of nuttig zijn voor de inrichting van het gebied als koninklijk domein ? Valt de bouw van een slotklooster hieronder ? Daarbij aansluitend : aanvaardt u de mogelijkheid om een rangschikkingsprocedure op te starten waarbij het koninklijk domein in een uitzonderingsprocedure binnen de formulering wordt opgenomen ? Bij de rangschikking was er sprake van 802 hectare. Het koninklijk domein kan hierbij als een aparte formulering mee worden opgenomen, zodat de mogelijkheden voor de inrichting van dit domein niet moeten worden gehinderd.

Zult u een nieuwe procedure tot rangschikking van de natuurlijke steilrand van het Kempens Hoogplateau in de gemeenten Lanaken en Maasmechelen opstarten, nu de Raad van State de bouwvergunning van het klooster heeft vernietigd ? Daardoor heeft het vroegere bezwaar van de civiele lijst dat er een bouwvergunning werd verleend en de formulering van de rangschikking dus schade zou toebrengen, geen onderwerp meer. Gezien het belang van het landschap en het feit dat mogelijk nieuwe vergunningen kunnen worden afgeleverd, acht ik het wenselijk om via de rangschikking een verfijning en detaillering van de bescherming van het landschap te bekomen.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Het zal sommigen verbazen, maar deze interpellatie verheugt me. Het is immers de eerste maal dat ik in deze commissie enige uitleg kan geven over dit onderwerp, dat blijkbaar de gemoederen beroert en blijft beroeren. Ik wil hierbij in belangrijke mate de informatie bevestigen die ik terzake in het verleden heb gegeven, naar aanleiding van andere interpellaties.

Ik blijf het vreemd vinden dat mijn voorganger deze klassering heeft voorgesteld op een ogenblik dat dit merkwaardig goed aansloot bij het afleveren van de bouwvergunning. Hij kan beweren dat er geen verband is tussen beide elementen, maar zal waarschijnlijk de enige zijn die dat aanvaardt. Laten we dus aannemen dat er wel een duidelijk verband bestaat. Als ex-collega's hebben we daarover een discussie gevoerd in de Vlaamse regering. De bouwvergunning werd afgeleverd op 14 december 1994. Dat riep enige vragen op. Op 25 april 1995 klasseerde de heer Sauwens de natuurlijke steilrand van het Kempens Hoogplateau. In het kader hiervan werden in de procedure een aantal bijzondere bepalingen opgenomen. Het ging hier over A- en B-bepalingen, die een aantal beperkingen oplegden. Ik herinner me deze periode bijzonder goed. Op dat ogenblik werd de klassering duidelijk gezien als een middel om de uitvoering van de bouwaanvraag te voorkomen.

Men kan het hebben over de enorme waarde die het gebied heeft. Ik ben de laatste om de waarde ervan te betwisten, want het is een groengebied op het gewestplan. Een bepaalde zone hierin, het koninklijk domein, heeft een apart bestemmingsvoorschrift. Er wordt verwezen naar mijn uitspraken daarover, maar men moet deze uitspraken niet zo interpreteren dat ze aanleiding zouden kunnen geven tot verwarring. Het gewestplan dat het bijzonder voorschrift verleent aan het koninklijk domein werd in 1990 voorgesteld door de heer Waltniel, de voorganger van zowel mezelf als de heer Sauwens, en goedgekeurd door de Vlaamse regering. De heer Sauwens maakte trouwens zelf deel uit van die regering. Op dat ogenblik is de verantwoording voor de gewestplanwijziging ook uitdrukkelijk toegelicht in de schoot van de Vlaamse regering. Het ging hier namelijk om het mogelijk maken van bepaalde verbouwingswerken.

Kelchtermans

Ik verwijs in dit verband ook naar de toenmalige kabinetschef, de heer Vautmans, die nu senator is. Die bevestigt dat hij zich zeer goed herinnert wat er toen werd afgesproken en dat er geen sprake was van een klooster. In tegenstelling tot wat de heer Sauwens op een andere plaats verklaarde, heb ik nooit gezegd dat er in 1990 sprake was van een klooster. Dat wil ik even rechtzetten in deze commissie, om misverstanden te vermijden.

De heer Vautmans bevestigt het volgende : de heer Geens, de toenmalige voorzitter van de Vlaamse Executieve, zei toen dat er een vraag van de beheerder van de civiele lijst was gekomen om het gewestplan te wijzigen, in overleg met toenmalig minister Waltniel. Deze wijziging moest werken aan de woning mogelijk maken, net als de mogelijke bouw van een woning voor de kroonprins, prins Filip. Dat zegt de heer Vautmans en ik herinner me eveneens dat dit ter sprake is gekomen.

Welnu, de heer Vautmans toont met deze verduidelijking aan dat het bijzonder voorschrift erin bestond bouwwerken op dit domein mogelijk te maken. Ik herinner me zeer goed dat men het voorschrift zo heeft geformuleerd dat men er niet om de haverklap mee zou worden geconfronteerd. In 1990 was dat veel meer vanzelfsprekend dan nu. Men vond dat er enige discretie aan de dag moest worden gelegd in dit soort dossiers, en enig respect ten opzichte van de aanvrager. Toen was dat nog aanvaardbaar.

Men heeft toen ook gezegd dat er terzake afspraken zouden worden gemaakt met de beheerder van de civiele lijst, ook wat de aanvraagprocedure betrof. Daar de Koning als een publieke persoon werd beschouwd, zou deze procedure rechtstreeks gebeuren bij de minister van Ruimtelijke Ordening. Daarover werd zelfs een protocol afgesloten met de toenmalige minister van Ruimtelijke Ordening. Dat werd meegedeeld aan de Vlaamse regering. Mijnheer Sauwens, als u de relevante stukken nog in uw bezit heeft, kunt u ze erop naslaan. U maakte toen immers deel uit van de Vlaamse regering.

Ik heb dus die bouwvergunning verleend. Elders heb ik reeds uiteengezet in welke omstandigheden dat gebeurde. Ik bevestig dat vandaag nogmaals. Tijdens zijn leven heeft de Koning me laten contacteren via de beheerder van de civiele lijst, met betrekking tot zijn intentie een schenking te doen op voorwaarde dat er een klooster zou worden gebouwd. Als ik me niet vergis was dat op het einde van 1992.

Ik heb hierover verschillende malen contact gehad met mensen uit de omgeving van de Koning. Ik heb nooit beweerd dat ik met de Koning zelf heb gepraat over dit onderwerp. In 1993, toen de Koning overleed, was er nog geen beslissing genomen. Na het overlijden van de Koning heeft Koningin Fabiola mij op de hoogte gebracht van de wilsbeschikking van haar man. Na de mededeling van de koningin heb ik dit dossier met de directeur-generaal van Arohm besproken. Ik heb hem gevraagd of het mogelijk was om op de vraag in te gaan, rekening houdend met de bestemming van het gewestplan.

Ik herhaal dat er al over de zaak werd overlegd, maar nog niets werd beslist. Ik heb integendeel steeds gewezen op een aantal gevoeligheden in het dossier. De directeur-generaal heeft me verzekerd dat de wens van de Koning volgens zijn onderzoek verenigbaar was met het voorschrift. Ik heb bijgevolg de politieke verantwoordelijkheid aanvaard over het afleveren van de bouwvergunning door de directeur-generaal, in uitvoering van het protocol.

Volgens de juridische adviezen waarover de directeur-generaal en ik beschikten, kon voor de delegatie die de Koning had gegeven aan het bisdom in hoofde van monseigneur Schruers, de bisschop als een publiekrechtelijk persoon worden beschouwd. De uitspraak van de Raad van State gaat enkel hierover.

Mijnheer Sauwens, de uitspraak zegt bijgevolg helemaal niets over het MER. U citeert de ene keer de auditeur en de andere keer uit het arrest. Het arrest is het enige wat telt. Ik ken andere voorbeelden waarbij de mening van de auditeur niet werd gevolgd. In een aantal van die zaken zou ik ook graag naar de auditeur verwijzen, maar dan zegt men me steeds dat een arrest een arrest is. Mijnheer Sauwens, ik zeg u vandaag hetzelfde : een arrest is een arrest.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de minister, ik heb nog een vraag omdat ik elk misverstand wil uitsluiten. Ik ben immers zelf jurist, wat bij dit soort procedures een voordeel is. De Raad van State heeft maar één middel nodig om een vernietiging uit te spreken, want hij is niet verplicht zich uit te spreken over alle middelen die door de verzoekende partijen naar voren worden gebracht.

Als het ene probleem waarop de vernietiging nu is gebaseerd, met name of de bisschop al dan niet een publiekrechtelijk persoon is, wordt omzeild en er een nieuwe bouwaanvraag wordt aangevraagd en

Sauwens

een nieuwe bouwvergunning wordt afgeleverd, zullen twee belangrijke elementen een rol spelen. Vele belangrijke juristen zijn van mening dat deze elementen zeer belangrijk zijn en dat het gevaar bestaat dat opnieuw een kaduke bouwvergunning wordt afgeleverd.

Ten eerste is er geen MER opgesteld. Dit wordt echter wel gevraagd bij vergunningen en ingrepen van veel kleinere omvang. Ik herhaal dat het in deze zaak gaat over het kappen van een bos van bijna 4 hectare groot, dat midden in een natuurgebied ligt. Ten tweede is de uiteindelijke bestemming een groengebied. De enige toegestane uitzondering geldt voor werken die nodig zijn voor de bestemming 'koninklijk domein'. Deze uitzonderingsmaatregel wordt misbruikt om een totaal ander werk toe te staan.

Dat de Raad van State slechts één middel heeft aangegrepen om de vernietiging uit te spreken, betekent niet dat een uitspraak werd gedaan over de andere middelen. Die blijven juridisch bestaan.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, ik zou graag met de minister debatteren over zijn motivatie de bouwvergunning af te leveren, over de bezwaren, en over de uitspraken van de Raad van State. Wij worden er echter op gewezen dat we de minister daarover niet kunnen ondervragen, en dat we op geen enkele manier met hem van gedachten kunnen wisselen. We hebben hem een duidelijke vraag gesteld over de bescherming, en de minister krijgt hier wel de kans om alle aspecten van de ruimtelijke ordening uit de doeken te doen, maar wij krijgen geen kans om met hem te debatteren.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : De heer Sauwens verwijst naar een aantal van mijn uitspraken over de bouwvergunning. Mijnheer Sannen, de verantwoording voor deze bouwvergunning is dezelfde als de verantwoording voor gelijk welke andere bouwvergunning : er moet worden nagegaan of de vergunning te verzoenen valt met het bestemmingsvoorschrift van het gewestplan.

Degene die daar als hoogste ambtenaar het ultieme en steekhoudende advies over kan geven is de directeur-generaal van Ruimtelijke Ordening. Hij is immers de gemachtigde ambtenaar. Hij heeft mij verklaard dat de bouwvergunning kon worden verleend volgens het bestemmingsvoorschrift voor het koninklijk domein. Dat voorschrift bepaalt over het koninklijk domein met hoofdbestemming groengebied immers het volgende : 'alle handelingen en daden zijn mogelijk die nodig zijn voor de inrichting van het koninklijk domein'.

De juristen onder u zullen moeten toegeven dat de rechtswetenschap geen exacte wetenschap is.

Ik heb gemerkt dat ik dikwijls dichter bij de waarheid zit dan de juristen. Het is me al vaak zuur opgebroken dat ik naar het advies van juristen heb geluisterd. Ik heb dat ook gedaan in deze zaak. Juristen vinden altijd de nodige elementen om een stelling te onderbouwen, en daar heb ik alle respect voor, maar ze houden zich niet bezig met een exacte wetenschap.

U gaat ervan uit dat de twee overblijvende middelen hoe dan ook uw stelling zullen staven. Ik kan een even eminente jurist tegenover u plaatsen die zal beweren dat er geen schijn van kans bestaat het pleit te winnen via deze twee middelen. Ik geloof dan ook geen enkele jurist voor er een arrest van de Raad van State is.

Volgens het huidige arrest is de bisschop geen publieke persoon en is de procedure verkeerd. De procedure moet worden hervat waar men in de fout is gegaan. Daarmee is men nu bezig.

Mijnheer de voorzitter, er werd over de andere middelen gesproken. Eigenlijk mag ik het daar niet over hebben, maar hoe zou u zelf zijn, wanneer u wordt uitgedaagd ?

Er werd over 4 hectare gesproken. Het gaat echter niet om 4 hectare, maar om 1,8 hectare. Men probeert altijd het gelijk aan zijn kant te krijgen met halve waarheden. Er is geen sprake van kaalslag. Het gaat om een kale plek met wat berken en bossen.

Mijnheer Sauwens, ik ken het gebied even goed als u. U hebt in uw jeugdjaren het gebied nog opgemeten met uw vader. Waarschijnlijk bent u er nadien nooit meer teruggekeerd, anders had u dat ook gezien.

Waarom die klassering ? Het is merkwaardig dat de heer Sauwens vier jaar verantwoordelijk is geweest voor Landschappen en Monumenten. Hij heeft heel verdienstelijk werk geleverd. Soms was

Kelchtermans

hij wel iets te ijverig. Er kon niets bewegen, of het werd geklasseerd.

De heer Johan Sauwens : Nu wordt er niets geklasseerd.

Minister Theo Kelchtermans : Er beweegt ook niets.

De voorzitter : Collega's, voor de zinvolheid van het debat vraag ik dat de minister eerst antwoordt. Daarna krijgt u voldoende tijd om te repliceren. Zo niet, zullen een aantal dingen verloren gaan in een wellesnietesspelletje.

Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, op 14 december 1994 werd de bouwvergunning toegekend. Ook de partij van toenmalig minister Sauwens maande deze aan en gaf hem – zoals in de krant stond – bijna de opdracht om tot klassering over te gaan. Op 24 april 1995, vier maanden later, volgt het klasseringsbesluit. Alhoewel het inderdaad een belangrijk gebied betreft, moesten de toen gehanteerde argumenten in de eerste plaats verhullen dat het eigenlijk om een politiek motief tegen de toegekende bouwvergunning handelde. Die discussie werd ook binnen de Vlaamse regering gevoerd. Laten we daar eerlijk over zijn. De procedure werd toen gestart.

Mijnheer Sauwens, ik zal bewijzen dat daarover een discussie werd gevoerd binnen de Vlaamse regering. U gaf daar niet onmiddellijk gevolg aan, althans niet openbaar. Soms schrijven collega's elkaar brieven om een antwoord te krijgen dat ze anders niet krijgen. Ik heb u toen een brief geschreven in verband met de klassering. U antwoordde het volgende : 'In antwoord op uw schrijven van 15 februari 1995 kan ik u bevestigen dat een rangschikkingsbesluit de realisatie van een gewestplan niet kan verhinderen'.

Volgens het bestemmingsvoorschrift was dit gebied een koninklijk domein. Bijgevolg waren de daden en handelingen mogelijk die nodig zijn voor de inrichting daarvan. Nochtans hebt u die voorlopige klassering op 24 april 1995 voorgesteld. In haar advies heeft de administratie Ruimtelijke Ordening erop gewezen dat een bijzonder voorschrift geldt voor het koninklijk domein en dat het rangschikkingsbesluit rekening moet houden met die bestemming. U had echter de bedoeling het domein extra te beschermen, en de bouwvergunning eventueel onmogelijk te maken. U hebt dat trouwens altijd zelf verklaard.

Voor het koninklijk domein werd op 14 december 1994 een bouwvergunning verleend voor een abdij. Op 16 januari 1996 stelt de administratie voor het landschap definitief te rangschikken met toevoeging van een bijzonder voorschrift voor het koninklijk domein. Dat werd toegevoegd na de bezwaren. Uiteindelijk heb ik het definitief rangschikkingsvoorstel niet in een beslissing omgezet, omdat ik vond dat de rangschikking niet steunde op objectieve gronden. Ook de administratie Ruimtelijke Ordening merkte bij de voorlopige bescherming op dat de bestemming van het gewestplan niet werd gerespecteerd.

Mijnheer Sauwens, ik ben wel voorstander van een rangschikking. Ik heb immers zelf het decreet van 16 april 1996 houdende de bescherming van de landschappen ingediend in het parlement. U herinnert zich nog wel dat het voorstel van decreet waar u zelf erg op stond, het na een bewogen zitting op de valreep niet haalde in het parlement. Ik heb onmiddellijk uw werkstuk overgenomen. Ik geef eerlijk toe dat ik het lichtjes heb aangepast.

De heer Johan Sauwens : U vergist zich, mijnheer de minister. Ik heb het voorstel van decreet zelf ingediend.

Minister Theo Kelchtermans : Het decreet van 16 april 1996 kwam er op basis van een ontwerp van decreet dat wij hebben ingediend.

De heer Johan Sauwens : Dat is niet juist.

Minister Theo Kelchtermans : U hebt gelijk, het decreet van 16 april was een initiatief om uw werk af te ronden. Ik was toen verantwoordelijk. We hebben die afspraak in de commissie gemaakt op basis van uw voorstel. Ik geef dat toe. We hebben wel een uitdrukkelijk voorschrift opgenomen over de aangelegenheid waarover we het vroeger altijd hadden en die u nooit wilde aanvaarden. Dat heeft ook de commissie op dat ogenblik aanvaard.

Ik lees artikel 12 van het decreet houdende de landschappen voor : 'Het besluit tot voorlopige of definitieve bescherming als landschap is bindend. Er mag alleen van worden afgeweken in de door dit decreet bepaalde gevallen'. Er staat ook in dat artikel dat bestemmingsvoorschriften in de uitvoering niet kunnen worden gehinderd.

Mijnheer Sauwens, u nam dat initiatief inderdaad als minister. Het werd nadien overgenomen in een

Kelchtermans

voorstel van decreet. Ik heb me daar volledig achter geschaard, op voorwaarde dat we het voorgaande ook zouden inschrijven. Die discussie werd ook binnen de Vlaamse regering gevoerd. Voor een gewestplanwijziging is de beslissing van de hele Vlaamse regering vereist, met inbegrip van openbare onderzoeken en alles wat daarbij hoort. Voor rangschikkingsbesluiten die bestemmingen kunnen tegenhouden, is een ministerieel besluit nodig.

Men vraagt verder welke initiatieven rond dit landschap moeten worden genomen. In het kader van de projecten van de provincie bestaat de idee om in deze omgeving het Nationaal Park aan te leggen. Ik ben daar voorstander van. Dergelijke initiatieven mogen echter niet worden doorkruist door overhaaste rangschikkingen. Zo moet men eerst duidelijkheid hebben over het project en over de bescherming van het gebied. Opgrimbie ligt in een groengebied en geniet dus een quasi-absolute bescherming. Het gewestplan voorzag daartoe het koninklijk domein, mits een bijzonder voorschrift. Gewestplannen moeten worden gerespecteerd. Het is niet correct de mensen de indruk te geven dat in dit geval het gewestplan niet wordt gerespecteerd. Dit is niet aangetoond. De Raad van State heeft dit niet gezegd. Volgens de voormalige kabinetschef, die alles vanaf het begin heeft meegemaakt, was het de bedoeling bouwwerken uit te voeren. Dat is de reden waarom het voorschrift werd aangepast.

De heer Sannen vraagt of een nieuwe procedure zal worden opgestart. De hoofdbestemming is groengebied. Er moet dus overleg worden gepleegd over de aanleg van het Nationaal Park. In het kader daarvan kan een beschermingsprocedure wenselijk zijn. Het gaat immers over een natuurgebied van bijna 5.000 hectare. Daardoor kan dit gebied een hoge publieke maatschappelijke waarde krijgen. Het zou dan ook zonde zijn deze kans niet te grijpen.

Mijn antwoord valt misschien een beetje buiten mijn huidige bevoegdheid. Ik vind het echter logisch dat ik de motieven weergeef die aan de oorsprong liggen van de aflevering van de bouwvergunning, en die zijn gebaseerd op ruimtelijke argumenten. In de mate van het mogelijke is ook rekening gehouden met de wilsbeschikking van een man die door het land steeds met veel respect is bejegend.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, ik ben enigszins verrast door de agressieve toon die de minister van Leefmilieu plotseling aanslaat in een dossier waarin hij veeleer heeft geantwoord als toenmalig minister van Ruimtelijke Ordening dan als huidig minister van Leefmilieu.

Mijnheer de minister, u hebt in een bepaalde krant gezegd dat mijn houding weinig consequent is. Ik wil echter herhalen dat ik zowel in de regering als buiten de regering de waarde van dit gebied altijd heb verdedigd. U kunt me op dit vlak op geen enkele tegenspraak wijzen. Ik heb ook altijd respect gehad voor de erfenis uit het verleden. Volgens de gewestplannen uit de jaren zeventig en begin de jaren tachtig had dit gebied een bestemming als koninklijk domein.

In 1990 werd geëxpliciteerd dat de bestemming van dit gebied een groengebied was waarop beperkte werken konden worden uitgevoerd in de functie van koninklijk domein. Er is geen enkele tegenspraak tussen mijn optreden in de regering in 1990 en 1994-1995, en mijn optreden vandaag als parlementslid. Wet dat betreft hebt u niet het recht om mijn integriteit als parlementslid en politiek mandataris in twijfel te trekken. Ik vind het beneden alle peil dat u zich in een aantal uitspraken in de media verwaardigt kritiek te leveren op de Raad van State als dusdanig en vooral op het tijdstip van de uitspraak. U ondergraaft daarmee immers de rechtszekerheid.

Ik wil mijn twee vragen herhalen. Is de minister van Leefmilieu bereid om dit gebied te beschermen als landschap ? Een van de argumenten die toen voor de bescherming pleitten, was dat er ook sprake was van een tweede fase aan dit bouwproces. Tijdens deze tweede fase zou de kloosterruimte worden uitgebreid met kleine houten kluizen. We zien op de foto's wat daar uiteindelijk van is geworden. Er was ook sprake van een ontvangstcentrum voor bezoekers.

De bescherming als landschap kan de uiteindelijke bestemming en dus de bouwvergunning juridisch niet tegenhouden. Wel zal een bouwvergunning die wordt afgeleverd in een beschermd gebied heel duidelijk gemotiveerd moeten zijn om bouwwerken toe te staan. Er moet immers rekening worden gehouden met de natuurwetenschappelijke waarde van het gebied. Is de huidige minister van Leefmilieu, als behoeder van het Vlaamse leefmilieu, bereid om dit gebied als landschap te beschermen ? Welke nieuwe initiatieven zullen worden genomen ? Wat zijn de plannen van de bisschop en de congregatie ? We zullen daarover zo dadelijk

Sauwens

ook de minister van Ruimtelijke Ordening ondervragen.

De Vlaamse Gemeenschap moet via haar mandatarissen nagaan of het niet nuttig of nodig is om een milieu-effectenrapport op te stellen voor dit gebied. Deze bewarende maatregel lijkt me essentieel. Dit is de taak van de minister van Leefmilieu.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, u hebt een zeer uitgebreid antwoord gegeven over uw bevoegdheden als minister van Ruimtelijke Ordening tijdens de vorige regering.

Uw interpretatie van het advies van de Raad van State is onjuist. De Raad van State heeft inderdaad alleen een uitspraak gedaan over de vraag of de bisschop bevoegd was om deze bouwvergunning aan te vragen. Dit was niet het geval, en daarom is er op dit ogenblik geen bouwvergunning meer. De interpretatie dat er voor de rest niets aan de hand is, is echter fout.

U geeft een uitgebreide uitleg over de wijziging van het gewestplan naar aanleiding van het invullen van de functie 'koninklijk domein'. De auditeur van de Raad van State – toch een gezaghebbende juridische entiteit – zegt dat de aanvraag voor de bouw van het klooster niet correspondeert met de functie van het koninklijk domein. Als die functie vervalt, blijft alleen de eerste bestemming over : de groenbestemming. De voorschriften inzake het instandhouden van het koninklijk domein zijn dan niet meer relevant. De auditeur zegt duidelijk dat het nu om een groengebied gaat. Deze argumentatie kan niet zomaar worden weggewuifd. Dit is relevant voor de toekomst. Ik hoop daar straks de huidige minister van Ruimtelijke Ordening over te kunnen ondervragen.

U zegt de beschermingsprocedures voor het behoud van het landschap en de uitbouw van een nationaal park voor 200 percent te steunen. 100 percent is voor mij ruim voldoende, mijnheer de minister. Het volstaat echter niet dit te zeggen. U moet bereid zijn om een procedure op te starten om belangrijke delen van dit gebied daadwerkelijk te rangschikken. U verwijt de vorige minister dat hij te veel initiatieven nam, namelijk telkens als er iets bewoog. Ik verwijt u dat u binnen deze bevoegdheid helemaal niet beweegt. Misschien hebt u wel mee een voorstel tot rangschikking helpen goedkeuren, maar ik vraag me af welke initiatieven u de laatste jaren hebt genomen om waardevolle landschappen daadwerkelijk te rangschikken.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Ik heb de voorlopige rangschikking ondertekend van een gebied waarover heel Vlaanderen heeft gediscussieerd : de mijnterril van Waterschei. Het kost me geen moeite om de consequenties van bepaalde beslissingen te aanvaarden. Ik kan u een lijstje van andere waardevolle gebieden verschaffen. Ik hang het niet altijd aan de grote klok als ik gebieden klasseer. Misschien was ik wat te bescheiden, maar ik heb al heel wat voorlopige en definitieve rangschikkingen uitgesproken. Dat mag ook eens worden gezegd.

Dit gebied is zeer waardevol, maar ik ben ervan overtuigd dat aan de oorsprong van de beslissing politieke motieven lagen. Zo kon de uitvoering van de bouwvergunning onmogelijk worden gemaakt. Dat werd uitdrukkelijk zo gezegd. Dat is geen goede argumentatie voor een klassering. Waarom heeft men trouwens gewacht tot de aflevering van een bouwvergunning, als het gebied toch zo waardevol was ? Deze procedure is toch makkelijk op te starten ?

Ik heb geen verkeerd woord gezegd over iemands integriteit. Ik baseer me steeds op het dossier. Het spijt me zelfs dat ik meer moet zeggen over de contacten met de beheerder van de civiele lijst dan ik normaal zou doen. We hebben echter nood aan een juiste voorstelling van zaken.

In 1990 kwam dit nog niet ter sprake. Dit gebeurde pas in 1992. Ik neem aan dat de heer Sauwens wat data door elkaar heeft gehaald. Ik heb in dat interview niets gezegd over 1990, wat trouwens door anderen wordt bevestigd.

Wat zijn mijn intenties ? Op dergelijke vragen hoef ik niet te antwoorden. Ik vind dit een zeer belangrijk gebied, mijnheer Sannen. Het idee van een nationaal park vind ik prachtig. De mensen van de regionale landschappen zijn hier al van op de hoogte. Ik zal dit idee voor 100 percent verdedigen, en eraan meewerken.

Het voorschrift moet hierbij niet worden beperkt. Het is zeer duidelijk : 'koninklijk domein met hoofdbestemming groengebied, daden en handelingen zijn mogelijk voor de inrichting van het domein'. Er is dus een klassering met het voorstel van decreet – indertijd met het ontwerp van decreet van de heer Sauwens -, dat in consensus werd

Kelchtermans

goedgekeurd met een amendement van de meerderheid omdat een artikel 12 werd toegevoegd. Wij hebben daar ons best voor gedaan, want we vonden dat een belangrijk decreet. In artikel 12 staat immers :'de besluiten tot voorlopige of definitieve bescherming als landschap hebben een individueel karakter en fungeren als aanvulling en verfijning van sectorale wetgeving. Zij mogen geen erfdienstbaarheden vaststellen die in absolute zin werken of handelingen verbieden die met de geldende plannen van aanleg overeenstemmen, noch de verweving van die plannen en hun bestemmingsvoorschriften kunnen verhinderen.'

Mijnheer Sauwens, indertijd was het precies uw intentie om dat allemaal te verhinderen. Toen gold nog de oude wetgeving van monumenten en landschappen. Het nieuwe decreet heeft dus eigenlijk duidelijkheid willen scheppen in deze discussie, die lang aansleept. Men wilde immers bepaalde bestemmingen onuitvoerbaar maken, alleen maar door daaromtrent nog vlug klasseringen uit te spreken. Dat voorstel van decreet van uw hand heeft inderdaad die onduidelijkheid opgeheven.

Mijnheer de voorzitter, daarmee rond ik af. Men schermt vaak met de argumenten van de auditeur, een soort openbaar ministerie voor de rechtbank die de Raad van State dan is. De Raad van State heeft uiteindelijk alleen gezegd dat de bouwvergunning niet op de juiste wijze werd ingediend, want ze had door de bisschop bij de gemeente moeten worden ingediend. De rest is koffiedik kijken. De gemeente heeft overigens in het verleden inspraak gehad in dit dossier, maar dat doet hier niet terzake.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de minister, werd er toen ook geen milieu-effectenrapport ingediend ?

Minister Theo Kelchtermans : Neen, omdat in de beoordeling van de directeur-generaal bij het afleveren van de bouwvergunning geen milieu-effectrapportering was vereist. Inzake die drie hectare betrof het in feite geen kaalkap.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, wij kondigen in elk geval een motie aan naar aanleiding van deze interpellatie. Ik betreur dat de minister niet duidelijk stelt dat het een belangrijk gebied is en dat hij bepaalde gebieden zou rangschikken.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heer Sauwens en de heer Sannen werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de consequenties van de vernietiging van de bouwvergunning voor het slotklooster van Opgrimbie door de Raad van State

Interpellatie van de heer Ludo Sannen tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de consequenties van de vernietiging van de bouwvergunning voor het slotklooster van Opgrimbie door de Raad van State

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heren Sauwens en Sannen tot de heer Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de consequenties van de vernietiging van de bouwvergunning voor het slotklooster van Opgrimbie door de Raad van State.

De heer Penris had ook een interpellatie ingediend met dezelfde vraagstelling, maar door zijn afwezigheid wordt deze geschrapt.

De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik kan u zeggen dat we de vraagstelling voor deze interpellatie korter kunnen houden, vermits we elkaar hierover al hebben ontmoet in het kader van een andere interpel-

Sauwens

latie in januari jongstleden. Ik heb u in februari ook al een actuele vraag gesteld over dit dossier.

Het geeft ons de gelegenheid om ook eens uw mening te horen over de stedenbouwkundige situatie van dit dossier. Men kan het dossier van Opgrimbie immers niet helemaal vergelijken met een aantal 'illegale' bouwsels. Ik plaats aanhalingstekens bij de term illegale, want ik ben al lang genoeg praktijkjurist om te weten dat er groot verschil kan bestaan tussen dossiers. Ieder dossier heeft zijn eigen voorgeschiedenis. Ook hier is dit het geval : er werd een vergunning afgeleverd en er werd gebouwd in overeenstemming met die vergunning ; alleen heeft de Raad van State een vernietiging uitgesproken. Men heeft de bouwwerken niet geschorst in 1995, maar men heeft de vernietiging in 1999 uitgesproken.

De discussie met minister Kelchtermans van daarnet is natuurlijk essentieel. In het dossier bevindt zich een geschreven stuk waarbij de gemachtigde ambtenaar van stedenbouw Hasselt stelt dat dit werk eigenlijk niet kan in groengebied. De hoofdbestemming van dat gebied is immers groengebied.

Nu is het belangrijke moment aangebroken dat de Vlaamse overheid, los van alle voorgaande argumenten, duidelijke instructies zou moeten geven aan de eigen ambtenaren, of een duidelijke uitspraak zou moeten doen ten aanzien van het parlement. Hoe zit het nu met dit gebied ? Mijnheer de minister, indien u en uw administratie meewerken aan een nieuwe bouwvergunning voor wat er nu zonder bouwvergunning staat, dan lopen u, de bouwheer en de administratie een enorm risico dat de Raad van State zal ingaan op de argumentatie van de auditeur. Die zegt dat hier duidelijk een vormfout is gemaakt, en dat er geen MER werd uitgevoerd. Dit zou kunnen worden rechtgezet.

Meer fundamenteel is het derde middel – en dit staat volgens mij boven alles – namelijk dat de bestemming die op het gewestplan is aangeduid dit soort van bouwwerken niet toelaat, vermits dit klooster niet als koninklijk domein kan worden beschouwd. Ik denk dat u de Vlaamse Gemeenschap een grote dienst zou bewijzen door over dit dossier een duidelijk standpunt in te nemen en er duidelijke instructies over te geven.

Ik weet wel dat we hiermee voor een financiële vergoeding zullen staan. De vergunning is afgeleverd en het is dus niet de bouwheer die de schade zal moeten lijden als gevolg van de werkzaamheden die al zijn uitgevoerd. Er is hoe dan ook een kaalkap gebeurd en er zullen heraanplantingen moeten worden gedaan, evenals afbraak- en opruimingswerken. Ik denk dat de Vlaamse Gemeenschap er alle belang bij heeft om nu duidelijkheid te scheppen, te beletten dat er in de toekomst nog grotere uitgaven zullen worden gedaan en ervoor te zorgen dat er in verband met de schadevergoeding zo snel mogelijk een dading wordt afgesloten met de bouwheer.

Ik vond de woorden van minister Kelchtermans bijzonder cynisch toen hij het had over het grote Limburgse Kempenlandschap. Mij lijkt het nogal vanzelfsprekend dat dit soort bouwwerken daar niet in thuishoren. Ik weet dat dit uiteindelijk ook uw overtuiging is. Ik ben ervan overtuigd, mijnheer de minister, dat u die vergunning nooit zou hebben afgeleverd. U hebt vandaag een lastige erfenis gekregen.

De voorzitter : Mijnheer Sauwens, ik zou u willen niet naar intenties van de minister te peilen, maar naar zijn daden. Dan krijgt men immers andere antwoorden.

De heer Johan Sauwens : Ik ben ervan overtuigd dat we niet moeten teruggaan tot 1990 en 1994. Het gaat er ook om dat dit dossier een toetssteen is voor de geloofwaardigheid van het Vlaamse handhavingsbeleid. Goede ruimtelijke ordening betekent ook een handhavingsbeleid. Hier staat de Volksuniefractie volledig achter.

Bij vorige gelegenheden zei u de uitspraak van de Raad van State af te wachten. Nu is er een uitspraak. Vandaag zeggen we dus : wat nu, mijnheer de minister ? Welke stappen zult u ondernemen om integrale uitvoering te geven aan het arrest van de Raad van State ? Welke gevolgen kan het Vlaamse bestuursniveau verwachten op juridisch en financieel vlak door het ten onrechte afleveren van een bouwvergunning in opdracht van minister Kelchtermans ?

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, op 19 januari werd u al over dit dossier geïnterpelleerd, weliswaar op een hypothetische manier, omdat de uitspraak van de Raad van State toen nog niet was gekend. Ondertussen is dit wel het geval.

We hoeven niet tot in den treure de argumentatie erin te herhalen, maar ik wil nog eens duidelijk stellen dat de auditeur, zeker wat betreft het twee-

Sannen

de argument – los van het MER -, een duidelijk standpunt heeft ingenomen over voorschriften in verband met het koninklijk domein en over wanneer die voorschriften wel of niet van toepassing zouden zijn. De auditeur stelt duidelijk dat de bouwaanvraag vanuit het bisdom voor de bouw van een klooster niets te maken heeft met het instandhouden van het koninklijk domein. Deze interpretatie kan dus niet meer worden gehanteerd.

We hoeven niet meer op de inhoud van dit dossier in te gaan. Welke stappen hebt u ondertussen reeds ondernomen ? Ik weet dat u in antwoord op een vrij recente actuele vraag hebt gesteld dat de werkzaamheden werden gestopt en dat u opdracht hebt gegeven om PV's op te stellen. Hebben uw diensten al overwogen welke mogelijke vordering ze zouden stellen als deze PV's eenmaal in behandeling gaan ? Zal dit de vordering zijn die tot op dit ogenblik met het parket-generaal is afgesproken, namelijk dat alle gebouwen die illegaal in een natuurgebied staan enkel en alleen kunnen worden afgebroken ? Dat is de vordering die meestal wordt gehanteerd bij andere bouwsels die op een illegale manier zijn neergezet in een groengebied.

Ik besef dat hier een mogelijke kostprijs aan zal zijn verbonden. Die kan natuurlijk niet worden afgewenteld op het bisdom dat heeft gehandeld in het kader van een vergunning. Nochtans zei u bij de vorige interpellatie dat er verschillende benaderingen kunnen zijn over die kostprijs. Ik had graag iets meer duidelijkheid hierover. Mij leek het nogal duidelijk dat de enige mogelijke benadering is dat de Vlaamse Gemeenschap zal moeten opdraaien voor de kosten.

Een volgende vraag sluit aan bij wat de heer Sauwens heeft gezegd. Ik denk, mijnheer de minister, dat het belangrijk is dat u nu duidelijkheid creëert over de gewestplanbestemming en de interpretatie ervan. De regionale ambtenaar heeft indertijd zeer duidelijk gesteld dat de bouw van een klooster niet kon volgens de voorschriften en de kleur van het gewestplan. De directeur-generaal stelt dat dit wel kan. Er bestaan binnen uw diensten dus verschillende interpretaties. De heer Sauwens heeft gelijk als hij zegt dat het volkomen absurd zou zijn om weer nieuwe procedures te laten opstarten, die daarna kans maken om door de Raad van State te worden vernietigd. Het is uw taak om een eenduidige interpretatie te geven aan deze gewestplanvoorschriften, de inkleuring en de afbakening. Indien dat zou gebeuren, wordt het voor iedereen gemakkelijk.

Mijnheer de minister, indien de huidige interpretatie van het gewestplan het onmogelijk maakt om daar een klooster te bouwen, mag men niet overwegen om het gewestplan te wijzigen. Dat zou een foutief signaal inhouden.

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Mijnheer de minister, de Raad van State vernietigde de vergunning voor de bouw van een klooster op het koninklijk domein van Opgrimbie. Het bouwwerk zou worden opgetrokken in een groenzone en daardoor strijdig zijn met het gewestplan. De administratie kan nu een proces-verbaal opstellen omdat de werken werden uitgevoerd zonder geldige vergunning. De minister is politiek verantwoordelijk voor deze eventuele stap.

Mijnheer de minister, hebt u deze stap reeds gezet ? Acht u de blijkbaar blijvende aanwezigheid van een zogenaamd koninklijk domein verenigbaar met het beleid inzake ruimtelijke ordening van het Vlaams Gewest ? Weet u of er andere bouwsels met een religieuze, al dan niet katholieke, bestemming worden opgetrokken zonder dat daartoe de nodige vergunningen werden verleend ? Zal u in die gevallen even consequent optreden ?

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, in een eerste discussie suggereerden sommige parlementsleden me de vergunning in te trekken. Ik heb toen geoordeeld om dat niet te doen. De mogelijkheid bestond namelijk om bijkomende procedures in te leiden waarbij wij in een uiterst zwakke positie zouden staan.

De Raad van State heeft daarna in een duidelijke uitspraak gesteld dat een foute procedure werd gevolgd. De auditeur haalt andere argumenten en elementen aan, die echter niet worden overgenomen door de Raad van State zelf. We hebben de bisschop op 5 februari 1999 op de hoogte gebracht van de uitspraak. Op 9 februari werden de werken gestaakt. Dat is op dit ogenblik de stand van zaken.

Zoals ik ook heb geantwoord aan de heer Sauwens, heeft Arohm-Limburg op 12 februari een procesverbaal opgemaakt. Dit werd overgemaakt aan de procureur des konings in Tongeren.

Vragen over wat er later moet gebeuren, wat de kosten zullen zijn, over de verdere afloop en of de minister bepaalde uitspraken kan doen, dienen met

Stevaert

de nodige voorzichtigheid te worden behandeld. Er zijn immers nog belangrijke andere elementen in het spel. Door de uitspraak van de Raad van State kan de bisschop of een andere initiatiefnemer opnieuw een vergunning aanvragen bij de gemeente. Ze hebben daar evenveel recht op als om het even welke burger.

De gemeente zal rekening moeten houden met een MER, zoals ook de waarnemend directeur-generaal van onze administratie er één heeft gevraagd. Dit advies werd gestuurd naar de gemeente en de Limburgse dienst voor stedenbouw. Op dit ogenblik kennen we de houding van de bisschop of een eventueel andere initiatiefnemer niet. We weten niet of er een nieuwe aanvraag wordt ingediend en of er een schadevergoeding zal worden geëist. Ik beschik niet over een glazen bol.

Indien het gemeentebestuur van Maasmechelen een nieuwe aanvraag moet behandelen, dan moet die worden vergezeld van een MER. Anders kan men ze niet conform verklaren.

Er zijn verschillende mogelijkheden. Indien het gemeentebestuur en de dienst voor stedenbouw een gunstig advies geven, dan wordt een vergunning uitgereikt. In mijn functie zal ik niet tussenbeide komen. Dat zou pas getuigen van oude politieke cultuur. Ik ben niet van plan de ambtenaren op te leggen wat ze moeten doen. Als op het gemeentelijk niveau een vergunning wordt afgeleverd, kunnen anderen naar de Raad van State stappen. Als de gemeente daarentegen geen vergunning aflevert, kan men in beroep gaan bij de bestendige deputatie. Arohm-Limburg heeft daar geen adviesmaar wel een schorsingsrecht. Ze kunnen ook in beroep gaan bij de minister.

Het zou niet correct zijn van de minister om daar nu al uitspraken over te doen. Drie belangrijke elementen werden door de auditeur aangehaald. Ten eerste moeten we dit niet doen via artikel 48 ; daar is iedereen het over eens. Ten tweede is er een MER nodig. Dat is de visie van de administratie van de minister en van de minister zelf.

Bij het derde element gaat het erom of het al dan niet op die plaats kan. Daarvoor moeten we de procedure afwachten. De minister kan in deze procedure worden bevraagd. Als het nieuwe decreet wordt goedgekeurd, zal dat niet meer het geval zijn, tenzij om het te vernietigen.

Dat is de stand van zaken. Hoeveel de kosten zouden bedragen, is nog niet berekend. De heer Huybrechts stelde nog een vraag in verband met andere gebouwen en een andere religieuze bestemming. We zijn niet op de hoogte van zulke overtredingen, maar elk dossier wordt op dezelfde manier behandeld. Daar sta ik garant voor.

De aanwezigheid van koninklijke domeinen op de gewestplannen beantwoordt aan een beslissing van de regering. Er is geen reden om aan te nemen waarom dergelijke bestemming niet verenigbaar zou zijn met het beleid van het Vlaams Gewest inzake ruimtelijke ordening.

Ik heb geprobeerd de stand van zaken zo concreet, correct en open mogelijk weer te geven. We hebben gezegd dat er zo snel mogelijk een proces-verbaal zou worden opgemaakt en naar het parket zou worden gezonden, indien de Raad van State een uitspraak zou doen en indien men niet over een vergunning zou beschikken. Intussen moeten andere rechten echter ook worden gevrijwaard. Of er schadeclaims komen, weten we op dit moment niet.

De heer Sauwens suggereerde om een dadingsovereenkomst te sluiten. Dat zou op dit punt onverstandig zijn. De Vlaamse overheid doet dat in geen enkel gelijkaardig dossier. Ik geef evenwel toe dat er weinig gelijkaardige dossiers zijn, mijnheer Sauwens. Toen u het gebied omschreef, nam u het woord kwelgebied in de mond. Dat is wat mij betreft inderdaad van toepassing.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de minister, ik besef dat dit een heikel dossier is, gezien de verdeeldheid binnen de regering. U zegt dat het wordt behandeld zoals een ander dossier en dat de rechtbank dus een uitspraak moet doen. Dat werd in januari al gezegd, maar de uitspraak van een administratieve rechtbank – de Raad van State – is er nu. Het is dus geen dossier zoals een ander.

Ik kan me moeilijk voorstellen dat een correctionele rechtbank een veroordeling zal uitspreken van de bisschop als bouwheer. Men kan dit niet vergelijken met een dossier over iemand die zonder de minste vergunning bouwactiviteiten ontwikkelt, en ondanks verwittigingen toch blijft doorgaan.

Een tweede zaak is de politieke verantwoordelijkheid. De minister heeft het dossier naar zich toegetrokken op het ogenblik dat de gemachtigde ambtenaar van Stedenbouw in Hasselt ongunstig advies

Sauwens

gaf omdat het niet kon in een gebied met als hoofdbestemming groengebied. Vandaag verschuilt u zich achter de rechtbank, die waarschijnlijk geen uitspraak zal doen, en achter een administratie die uiteindelijk, zoals u zelf letterlijk hebt gezegd, de administratie van de minister is. Ze werkt in opdracht van de regering en is een onderdeel van de uitvoerende macht.

U staat aan het hoofd van die administratie en daarover ondervragen we u. U draagt mee de politieke verantwoordelijkheid over hetgeen deze administratie doet. De directeur-generaal heeft misschien wat adviezen gegeven, toen hij uiteindelijk in opdracht van de minister de vergunning heeft afgeleverd, maar het is de minister die de politieke verantwoordelijkheid draagt. Daar is geen discussie over.

Het parket vervolgt niet indien er geen klacht of vordering is van het Vlaams Gewest. Er komt dan ook geen afbraak zonder die vordering. Indien het Vlaams Gewest geen advocaat aanstelt om de vordering te formuleren, gebeurt er niets, zeker niet in dit dossier, gezien er geen manifeste overtreding is in de strafrechtelijke zin van het woord. Het parket zal niet uit eigen beweging optreden.

Hebt u opdracht gegeven aan uw administratie om de afbraak te vorderen voor de rechtbank ? Op basis van welke juridische titel zal men een raadsman gelasten om dit af te dwingen ? U kunt zich niet meer verschuilen, zoals dat nog kon in januari, toen u wachtte tot de Raad van State een uitspraak zou doen. U kunt zich niet verschuilen achter een rechtbank, waarvan niet duidelijk is door wie ze zal worden gevorderd. U kunt ook niet doen alsof uw administratie, in de politieke betekenis, los staat van uzelf.

Tot slot nog deze kleine vraag. U hebt aan de administratie de opdracht gegeven om na te gaan of het noodzakelijk is om een milieu-effectenrapport op te stellen. Dat blijkt nu inderdaad noodzakelijk te zijn. Zal dat nu worden uitgevoerd, en door wie ?

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, uw antwoord bevredigt me niet helemaal. Ik vind het natuurlijk goed dat er een proces-verbaal werd opgesteld, maar u kunt toch ook een duidelijk standpunt innemen omtrent wat u zult vorderen ? U hebt dat trouwens ook ten aanzien van andere overtredingen in natuurgebieden gedaan, via een protocol met het parket-generaal.

Ten tweede stel ik vast dat de huidige directeur-generaal een ander standpunt over het MER heeft dan de vorige.

Ten derde vind ik dat u zich niet kunt verschuilen achter het argument dat u niet kunt ingrijpen bij de ambtenaren daar dit een staaltje van oude politieke cultuur zou zijn. Volgens mij zou het precies getuigen van een dergelijke politieke cultuur wanneer u onzekerheid laat bestaan inzake een bepaalde interpretatie van een voorschrift. Daarover gaat het immers : over de vraag hoe we 'het instandhouden van een koninklijk domein' moeten interpreteren. Dat is niet duidelijk. Er bestaan verschillende opvattingen over. Het is uw taak als minister om deze zinsnede duidelijk te definiëren, zodat de ambtenaren duidelijk weten hoe ze hem moeten interpreteren wanneer ze moeten beslissen over het al dan niet afleveren van een vergunning.

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mijnheer de voorzitter, hier worden me woorden in de mond gelegd. Inhoudelijk heb ik geen enkele opdracht gegeven aan de hoogste ambtenaar. Ik doe dit niet. Ik vind zoiets immers een voorbeeld van een foute politieke cultuur. Men verwart een aantal elementen in deze zaak.

Mijnheer Sauwens, als ik u had gevolgd in deze zaak, dan had ik de vergunning ingetrokken. Dit kon juridisch echter niet, zoveel is duidelijk. Ik vermeed toen grof te zijn en in te gaan tegen een eminent jurist. Ik heb alleen gezegd dat dit niet kon en niet wenselijk was.

Als hoeder van de Vlaamse Gemeenschap moeten we de zaken voorzichtig aanpakken en geen nodeloze aanspraken ontwikkelen. Ook het bisdom, wie dat ook moge zijn, heeft procedurele rechten. Laten we afwachten hoe dit dossier evolueert op dat vlak. Ik weet wat u wilt horen en zal u dat ook duidelijk zeggen. Wij zullen in dit dossier dezelfde herstelmaatregelen vorderen als in elk ander dossier. Maar hier is er wel sprake van een ander soort dossier. Er was immers een vergunning, die er op dit moment niet is. Men heeft dan het recht om een nieuwe vergunning aan te vragen. Indien men die nieuwe vergunning niet krijgt, dan zullen er op dezelfde wijze herstelmaatregelen worden gevraagd. U kent ons standpunt inzake herstelmaatregelen in een natuurgebied. Daarover bestaat geen enkele twijfel. Maar wat de procedure betreft, plegen we

Stevaert

overleg met het gemeentebestuur. Het heeft immers geen enkele zin om pacten te sluiten met steden en gemeenten en dan als minister zijn wil op te leggen omdat dit een voorbeelddossier zou zijn.

We moeten ervoor zorgen dat alle procedures correct verlopen. Als minister zal ik niet tussenbeide komen bij de rechtbank. Laten we dus niet vooruitlopen op de zaken. Foute uitspraken zouden immers tot foute schadeclaims kunnen leiden. Dat is iets waarvan we nu niet zeker kunnen zijn. Iedereen gaat er weliswaar van uit dat het bisdom geen fout heeft gemaakt, maar hebben we daar volledige zekerheid over ?

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Het antwoord van de minister ontgoochelt me. Ik heb het gevoel dat hij zijn verantwoordelijkheid ontvlucht. Dit zal resulteren in een jarenlang juridisch en administratief kluwen, zonder dat er enige duidelijkheid wordt geschapen.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Op mijn vraag over de juridische procedure heb ik een antwoord gekregen. Maar ik verwacht vooral van de minister, die op dit ogenblik het beleid moet maken, dat hij zorgt voor een eenduidige interpretatie van de voorschriften en het gewestplan. Hij ontwijkt echter een antwoord op die vraag.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de nieuwe tariefregeling van De Lijn

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Malcorps tot de heer Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de nieuwe tariefregeling van De Lijn.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, over mijn onderwerp, dat zich situeert op het vlak van de mobiliteit, hebben we het reeds meermaals gehad. Ik heb dit interpellatieverzoek echter ingediend naar aanleiding van de tarieven die op 1 februari van kracht zijn geworden en toch wel een nieuw licht op de zaak werpen.

Ik wil het eerst even hebben over het experiment met gratis openbaar vervoer in Hasselt, daar dit recent in het nieuws is gekomen. Dit experiment is de inzet geworden van een politieke interpretatiestrijd. De voorbije weken werd er gegoocheld met reizigersaantallen en kostenplaatjes. Als men alles even nuchter laat bezinken, blijkt dat een toename van het aantal reizigers met een factor 8 moeilijk kan worden afgedaan als een fiasco. Een tijdelijke afname van het aantal reizigers op de boulevardpendelbusjes, allicht omwille van de werkzaamheden op de kleine ring, kan bezwaarlijk worden afgeschilderd als een definitieve mislukking. Een grondige evaluatie moet uitwijzen wat de reële kosten en baten zijn van het Hasseltse model. Dit model is gebaseerd op een aanzienlijke vergroting van het aanbod, een reeks van auto-ontradende maatregelen en uiteraard de gratis tickets. Niemand kan ontkennen dat het Hasseltse experiment het debat over openbaar vervoer weer bovenaan de politieke agenda heeft geplaatst. Nultickets voor bussen of trams zijn hoe dan ook een verdedigbare sociale maatregel, met interessante ecologische neveneffecten. Maar gratis openbaar vervoer in de gemeente alleen zal niet volstaan om een ecologische trendbreuk van minder auto's en meer bussen te verwezenlijken. Daarvoor is vooral een consequent beleid op gewestniveau nodig.

In dit licht wil ik vandaag deze interpellatie houden over het tarievenbeleid, niet vanuit een negatieve ingesteldheid, maar met de bedoeling opbouwende kritiek te leveren. Zo kunnen we wellicht tot een uitklaring komen van het beleid dat nu wordt gevoerd.

Even een overzicht. Vanaf 1 februari werden bij De Lijn nieuwe tarieven van kracht. De prijs van de gewone biljetten en de abonnementen blijft in principe ongewijzigd. Er zijn wel prijsverhogingen voor lijnkaarten voor één zone, dus de bus- en tramkaarten in de steden. Deze worden duurder met 10 frank. Dat komt neer op 1 frank per rit. Ook halveprijsbiljetten, vooral op de korte afstand, en multibiljetten, vooral voor één zone, worden duurder. Dan is er een prijsverlaging voor het abonnement van min-25-jarigen, tot het niveau van een schoolabonnement.

Malcorps

Ondanks alle retoriek rond gratis bussen en trams, stellen we vast dat een grote groep reizigers toch meer moet betalen. Ik heb het dan over de gebruikers in de steden, die niet dagelijks maar toch vrij regelmatig gebruik maken van het openbaar vervoer en daarvoor bus- en tramkaarten moeten kopen. Ook kinderen tussen zes en elf jaar die niet gratis kunnen reizen op basis van een beslissing van het gemeentebestuur, maken deel uit van deze groep. Ze zijn de enigen aan wie biljetten tegen 50 percent worden verkocht. Personen die samen reizen, met drie tot en met negen betalers, moeten eveneens meer betalen. Deze formule is zeer interessant voor gezinnen met één of twee kinderen. Het is toch merkwaardig dat een nieuw product, dat nog maar pas is ingevoerd en waarvoor de Lijn nauwelijks publiciteit maakt, al onmiddellijk een deel van zijn voordeel moet inleveren.

Dit was de eerste groep maatregelen : tariefaanpassingen voor heel het Vlaams Gewest. Daarnaast wordt via de mobiliteitsconvenants aan de gemeenten een menu voorgesteld met een hele reeks mogelijke prijsverlagingen. De voorwaarde is echter dat de gemeenten zelf een financiële bijdrage leveren. De mogelijkheden zijn : een nultarief binnen de gemeente voor alle gebruikers ; een nultarief enkel voor de eigen inwoners ; een nultarief op alle lijnen in heel Vlaanderen voor welbepaalde doelgroepen, zoals kinderen jonger dan twaalf en senioren boven de zestig of vijfenzestig ; en tot slot drie variaties op gedeeltelijke financiering door de gemeenten van abonnementen, kaarten of biljetten.

Als gevolg van deze verregaande versnippering dreigt de klant door de bomen het bos niet meer te zien. Ons inziens wordt onvoldoende aandacht besteed aan de trouwe klanten. Sommige opties spelen hierop in zoals de gedeeltelijke terugbetaling van abonnementen. Eigenlijk promoten de minister en De Lijn daarentegen in de eerste plaats de optie van de doelgroepen.

Als aan één groep gratis vervoer moet worden aangeboden, dan behelst die volgens Agalev de sociaal zwaksten in onze samenleving, zonder onderscheid qua leeftijd. Een dergelijk tariefbeleid zou beter aansluiten bij de reële vervoersarmoede. Het succes van de huidige vermindering tot 20 frank aan steuntrekkers onderstreept het nut van deze optie meer dan ooit.

Tot slot krijgen ook gezinsvriendelijke formules te weinig aandacht. Zo is het binnen het gezin niet mogelijk om een abonnement over te dragen. De prijsverhoging van de multibiljetten is eveneens onbegrijpelijk. Gezinnen die het ongeluk hebben in een gemeente te wonen die geen gratis tickets invoert voor kinderen, zijn dus twee keer de klos : ze moeten nog steeds betalen en zelfs meer dan voordien.

De idee van gratis openbaar vervoer voor doelgroepen heeft in veel gemeenten een discussie op gang gebracht. Steeds meer wordt echter gewaarschuwd voor een opbod tussen gemeenten onderling. We mogen daar niet blind voor blijven. Vooral de derde optie, gratis vervoer voor kinderen jonger dan twaalf en voor zestig- en vijfenzestigplussers, leent zich tot een dergelijk opbod. Het is de enige maatregel die geldig is op alle buslijnen in Vlaanderen. Gemeenten staan zwaar onder druk om ze toe te passen. Ze kunnen immers moeilijk tegenover hun eigen inwoners verdedigen dat bijvoorbeeld senioren uit de omliggende rijkere gemeenten gratis kunnen rondrijden terwijl dit voor de eigen inwoners niet mogelijk is. Het wordt helemaal problematisch wanneer in de toekomst zou blijken dat senioren uit bijvoorbeeld Brasschaat tijdens de zomer gratis met de kusttram mogen rijden terwijl die uit bijvoorbeeld Schelle wel moeten betalen. Dit gebeurt naargelang van de bijakte die door de gemeente A respectievelijk B werd getekend met De Lijn en het gewest.

De provincies trachten nu samen met De Lijn het overleg tussen de gemeentebesturen te organiseren om pijnlijke situaties te voorkomen. Intussen worden echter onvermijdelijk steeds meer vragen gesteld over wat nu precies de gewestelijke verantwoordelijkheid is. Eerst en vooral gaat het dan over het aanbod. De inspanningen die nu worden gedaan om tot meer tramstellen te komen en tot een uitbreiding van het aantal lijnen en een verbetering van de frequentie en doorstroming, blijven minimaal. Uiteraard heeft een gratis bus geen enkele zin als er geen bus rijdt in de buurt, dus als het busje niet komt.

Steeds meer wordt ook de vraag gesteld naar de verantwoordelijkheid van het gewest inzake het tarievenbeleid. In feite komen we opnieuw uit bij de vraag die we reeds stelden bij de begroting, en die we opnieuw moeten stellen bij de eerste begrotingsaanpassing. Hoeveel middelen heeft de Vlaamse regering reëel over voor het openbaar vervoer om tot een veralgemeend aanbod – de basismobiliteit – en een uniforme tarievenstructuur te komen ? Dit gaat dan over het hele grondgebied van het Vlaams Gewest en gaat alle Vlamingen aan.

Malcorps

Men krijgt nu sterk de indruk dat via de mobiliteitsconvenants ten onrechte gewestelijke opdrachten en rekeningen worden afgewenteld op de gemeente- en/of provinciebesturen. Als De Lijn erin slaagt alle gemeenten over de brug te krijgen voor gratis openbaar vervoer voor min-twaalfjarigen en zestigplussers, dan zou De Lijn haar jaarlijkse inkomsten zien stijgen met om en bij de 1,2 miljard frank. In dat geval verrichten de gemeenten een relatief veel grotere inspanning dan het gewest inzake bijkomende financiering voor De Lijn. Is dat dan de bedoeling ?

De vraag is of het wel de taak is van gemeenten of provincies om deze typisch gewestelijke taken over te nemen en in te vullen. Voor ons is het verzekeren van een voldoende aanbod – nogmaals die basismobiliteit – en van rechtvaardige tarieven voor alle Vlamingen onbetwistbaar een gewestbevoegdheid. Bussen en trams hebben nu eenmaal de neiging om over gemeentegrenzen heen te bollen. Gemeenten en provincies kunnen complementair of aanvullend een beleid voeren. Daarvoor zijn de mobiliteitsconvenants bij uitstek geschikt. We hopen dan ook dat dit in de toekomst zal worden voortgezet en dat de mobiliteitsconvenants decretaal zullen worden verankerd.

Op de gemeenten kan bijvoorbeeld een appèl worden gedaan om in de eerste plaats de doorstroming en het comfort aan de halten te helpen verbeteren, en om een flankerend mobiliteitsbeleid op te zetten dat het openbaar vervoer voorrang geeft ten opzichte van de auto. In de tweede plaats kan er worden gedacht aan financiële bijdragen voor een extra aanbod, bovenop de verwachte stijging. Elk tariefbeleid moet zich daarbij aansluiten en zich daarnaar richten. Naarmate het aanbod stijgt, kunnen tarieven dalen. Daardoor kunnen nieuwe groepen van gebruikers worden aangetrokken. Binnen een coherent gewestelijk tariefbeleid kunnen gemeenten bijsturingen verrichten, rekening houdend met eigen plaatselijke noden en groepen. Voor ons is er dus een duidelijke taak voor het gewest enerzijds en voor de gemeenten en provincies anderzijds. Momenteel hebben we echter het gevoel dat er een verregaande versnippering en verwarring is, wat de zaak uiteraard niet ten goede komt.

Mijnheer de minister, ik heb voor u de volgende concrete vragen. Ten eerste, hoeveel gemeenten hebben tot nu toe al ingetekend op het aanbod van De Lijn voor gratis openbaar vervoer voor doelgroepen ? Ik denk dan vooral aan de eerste drie formules, met nultarieven voor respectievelijk alle gebruikers, de eigen inwoners of de doelgroepen van min-twaalfjarigen en zestig- en vijfenzestigplussers. Hoeveel gemeenten komen tussen in de abonnementen, in andere kaarten of via een overeenkomst inzake de werkgeversbijdragen ? Verwacht u hierin nog een sterke evolutie ? Zijn er voldoende middelen om aan de huidige of aan een nog toenemende vraag te voldoen ?

Ten tweede, steunt u initiatieven op intergemeentelijk en provinciaal vlak om een opbod tussen gemeenten te voorkomen, of vindt u het geen probleem dat alle gemeenten los van elkaar beslissen ?

Ten derde, wanneer en op welke wijze wordt een evaluatie gemaakt van het huidige tarievenaanbod van De Lijn en van het menu dat door De Lijn aan de gemeenten wordt aangeboden ? Kan in het verlengde van zo een evaluatie worden beslist om een aantal tariefaanpassingen op gewestelijk niveau aan te pakken en enkel complementaire taken te laten financieren door de gemeente ?

Ten vierde, bent u vragende partij om naar aanleiding van de eerstvolgende begrotingsaanpassing meer middelen te krijgen voor een meer structureel beleid inzake aanbod van openbaar vervoer en tariefaanpassing voor alle Vlaamse burgers, ongeacht de gemeente waar ze wonen ?

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mijnheer de voorzitter, collega's, steeds meer worden lokale overheden betrokken bij het mobiliteitsbeleid. Via mobiliteitsconvenants worden afspraken gemaakt tussen steden, gemeenten, het Vlaams Gewest en De Lijn om de investeringen in infrastructuur en extra openbaar vervoer op de meest efficiënte manier te laten verlopen. De steden, gemeenten en provincies die op lokaal vlak worden geconfronteerd met de verkeerscongestie en vervoersarmoede, zijn ook steeds meer vragende partij om te participeren op allerlei deelaspecten van de oplossing. Ze willen meewerken aan een verschuiving van het autoverkeer naar het openbaar vervoer.

Tegelijk is het voor De Lijn noodzakelijk een uniform tariefsysteem in stand te houden om alle steden en gemeenten op dezelfde basis te behandelen. Bovendien moet ook in het belang van de burger die eenvormigheid en doorzichtigheid van de tarieven blijven bestaan.

Deze redenering leidde tot het uitbouwen van een uniform systeem van derde-betalertarieven. Om een eenvormig tarifair of forfaitair systeem te kun-

Stevaert

nen opzetten voor bepaalde doelgroepen werd gekozen voor een basisprijs per inwoner van de gemeente of stad. Aan de betrokken rechthebbende wordt dan een abonnement afgeleverd waarbij het gebruik per lijn of per dag wordt nagegaan.

De voordelen van zo een systeem zijn veelvuldig. Het is eenvoudig controleerbaar voor de stad of gemeente. Het is makkelijk toepasbaar voor De Lijn. Voor het rijdend personeel vermindert het aantal verkoophandelingen. Er moeten geen nieuwe vervoersbewijzen worden gecreëerd want de bestaande worden aangewend. Er kan jaarlijks worden herberekend en aangepast aan de nieuwe bevolkingscijfers zonder dat het systeem zelf moet worden aangepast. De basisprijs kan meegroeien met de normale tariefstijgingen. Alle steden en gemeenten worden op dezelfde basis behandeld op het vlak van tarieven.

De inspanningen om de doorstroming te verbeteren via verkeerslichtenbeïnvloeding bedragen momenteel meer dan 1 miljard frank. De inspanningen om nieuwe tramlijnen aan te leggen werden in 1999 verhoogd van 440 miljoen frank naar 880 miljoen frank. Er werd 3 miljard frank gereserveerd om nieuwe tramstellen aan te kopen, en in 1999 is in 650 miljoen frank voorzien voor een extra exploitatie via het convenant.

De inspanningen zijn dus helemaal niet minimaal. Ongeveer dertig gemeenten hebben een aanvraag ingediend om gratis vervoer aan te bieden aan een van de doelgroepen. Daarbovenop hebben een vijftigtal gemeenten vragen gesteld over de nieuwe tariefformules.

Er worden provinciale informatiedagen gehouden op 15 maart in Antwerpen, op 17 maart in Oost-Vlaanderen, op 24 maart in West-Vlaanderen, op 26 maart in Vlaams-Brabant en op 31 maart in Limburg. We verwachten daarna nog een groei van de aanvragen. Met de stad Oostende werd op 24 februari een intentieverklaring ondertekend. Ze tekent als eerste gemeente in op het aanbod van De Lijn. Op 2 april wordt gestart met gratis vervoer in Vlaanderen voor alle inwoners van Oostende die ouder zijn dan vijfenzestig jaar. Vanaf mei levert Oostende een bijdrage van 28 percent voor de abonnementen voor het woon-werkverkeer. Vanaf 1 september betaalt de stad 50 percent van het bedrag voor een abonnement dat door jongeren onder de vijfentwintig wordt aangeschaft.

De verplaatsingen van de inwoners die ouder dan zestig of vijfenzestig jaar zijn, zijn vooral in de daluren te situeren. We verwachten dus geen bijkomende uitgaven. Via bijakte 9 van het mobiliteitsconvenant wordt in de mogelijkheid voorzien om eventuele extra uitgaven ten gevolge van een bijkomend aanbod op te vangen. Het staat de gemeenten vrij om al dan niet op het aanbod van De Lijn in te gaan. Het systeem is trouwens ontstaan op vraag van verschillende steden en gemeenten.

De bedoeling van de provinciale informatiedagen is om volledige en duidelijke informatie te geven aan alle gemeenten, zodat ze vrij het systeem kunnen kiezen dat het best aansluit bij de plaatselijke situatie. Er wordt gezorgd voor een systematische evaluatie, negen maanden na het in voege treden van het contract. Hierbij wordt zowel het gebruik door de betrokken reizigers als de eventuele aanvullende exploitatie onderzocht.

Via de mobiliteitsconvenants wordt gestreefd naar een systematische verhoging van de middelen om zo het aanbod van het openbaar vervoer te verhogen.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de minister, met uw laatste opmerking bedoelt u waarschijnlijk dat u binnen de huidige begroting over voldoende middelen beschikt en dat u geen vragende partij bent om het budget te verhogen. Reeds dertig gemeenten hebben echter een vraag ingediend en vijftig andere hebben informatie gevraagd. Na de informatiedagen verwacht u bovendien een stijging van de aanvragen. De kans is dus zeer groot dat de begroting van 650 miljoen frank niet zal volstaan. Dat is misschien een goede zaak.

Minister Steve Stevaert : Dat klopt niet. Ik heb duidelijk gezegd dat ik via de mobiliteitsconvenants streef naar een systematische verhoging van de middelen. Maatregelen inzake tarieven hebben niet noodzakelijk financiële consequenties voor de Vlaamse overheid. Er wordt immers dikwijls gebruik gemaakt van het aanbod tijdens de daluren. Bovendien worden er ook extra inkomsten gegenereerd.

Ik heb nergens gezegd dat ik geen vragende partij ben voor meer middelen. Ik ben dat niet ten behoeve van deze specifieke maatregel, maar wel in het kader van de bevordering van het openbaar vervoer in het algemeen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Malcorps werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Jos Stassen tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de opmerkingen van de Europese Commissie betreffende de uitbreiding van de Waaslandhaven en de gevolgen hiervan voor het dossier-Doel

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Stassen tot de heer Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de opmerkingen van de Europese Commissie betreffende de uitbreiding van de Waaslandhaven en de gevolgen hiervan voor het dossier-Doel.

De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, Doel blijft het nieuws halen, ook al gaat het dan over het bekvechten van would-be-concessionarissen om de containerkaai in Doel 1 en 2 te mogen uitbaten, of over de huisvesting van de mensen die onteigend zijn. Het is verwonderlijk dat de Europese aspecten van het dossier veel minder in het nieuws komen, want het gaat om belangrijke aspecten van het dossier-Doel en de containerkaai.

Voor de volledigheid en de duidelijkheid wil ik nog even onze opvattingen over de containerkaai verwoorden. We hebben altijd gezegd dat de Containerkaai-West in het opgespoten gebied mag worden uitgebouwd, op voorwaarde dat de leefbaarheid van de polderdorpen wordt gegarandeerd en dat het gebied rond Doel niet wordt opgespoten. We hebben in het voorjaar van 1996 een alternatief uitgewerkt. Dat heeft tot onze tevredenheid geleid tot een debat over het openbaar onderzoek ten behoeve van de gewestplanwijziging. De milieubeweging heeft toen ons alternatief voorstel verwoord. Het is belangrijk te vermelden dat ons alternatief nooit is onderzocht en verworpen. Nooit heeft men beweerd dat we inzake dit dossier luchtkastelen nastreven.

Sinds 20 januari 1998, toen werd beslist Doel weg te vegen en de containerkaai te bouwen, zijn een hele reeks nieuwe elementen aan het dossier toegevoegd. Zo werd onder meer een klacht ingediend bij de Europese Commissie. Bij brief van 22 december 1998 heeft de Europese Commissie een aantal belangrijke opmerkingen overgemaakt. Mijnheer de minister, die brief is ook bij u terechtgekomen. Die opmerkingen hebben betrekking op de naleving van de habitatrichtlijn en de vogelrichtlijn. De EC stelt dat de natuurlijke kenmerken van habitatgebieden niet mogen worden aangetast, dat men de gevolgen van een wijziging moet kunnen beoordelen, en dat daarover inspraak moet worden georganiseerd.

Als men dan toch een project wilt realiseren dat op dat vlak negatieve gevolgen heeft, en men is niet bereid om alternatieven te onderzoeken, dan moet men aantonen dat er een belangrijk algemeen belang in het geding is, en dat er compenserende maatregelen worden genomen. De EC stelt in de aanhef van haar brief ook dat projecten over prioritaire gebieden enkel mogen worden gerealiseerd als de niet-realisatie de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of een groot algemeen belang in het gedrang brengt.

De EC stelt vele vragen over het project, onder meer over de milieueffectenrapportering, over de cumulatieve negatieve effecten voor het milieu, over het gebrek aan alternatieve oplossingen, over de motivering van het openbaar belang, enzovoorts. De EC stelt vast dat men niet enkel de containerkaai wil bouwen, maar ook het Verrebroekdok, en dat men doorgaat met de verdieping van de Westerschelde.

De EC vraagt een globaal overzicht van de effecten van dit alles op het milieu. Verder vraagt de EC welke alternatieven er zijn onderzocht. Blijkbaar heeft ze daar nooit een antwoord op gekregen. Ik ben er persoonlijk van overtuigd dat er nooit alternatieven zijn onderzocht, want die zogenaamde alternatieven zijn nog erger dan het eerste voorstel.

De EC stelt ook dat het openbaar belang van de bouw van de Containerkaai-West nooit is omschreven, en dat er onduidelijkheid heerst over de compensatievoorstellen voor de verdwijning van habi-

Stassen

tatgebieden. In de brief staat er : 'de ter compensatie bovengestelde voorstellen geven geen informatie over de redenen van groot openbaar belang die het voorgenomen project kunnen verantwoorden.' Dat is toch verregaand.

Een ander citaat luidt als volgt : 'Behoudens een latere en meer uitgebreide beoordeling door de diensten van de commissie van de voorgestelde compensatiemaatregelen, wijst een voorlopige beoordeling aan dat het voorstel ter compensatie onvoldoende is.' Verder staat er dat men op basis van de vogelrichtlijn 'het aangewezen vogelrichtlijngebied niet mag beperken of inkrimpen zolang de soorten en de habitat er aanwezig zijn.'

Deze brief waarop de Vlaamse regering moet antwoorden, kan verregaande gevolgen hebben voor de bouw van de Containerkaai-West, en misschien ook voor Doel zelf. Als men de zaak moet melden bij de Europese Commissie, dan dreigt eerst en vooral de timing in de war te geraken. Mijnheer de minister, volgens de timing die u opstelde, zouden de werken al beginnen voor de gewestplanwijzing is afgerond. Men wil starten in de loop van de zomer van 1999. Als er een aanmelding moet komen, moet alles enkele maanden worden uitgesteld. Ik kan verwijzen naar het vrij onschuldige decreet over de sociale werkplaatsen, waarvoor een aanmelding een jaar in beslag heeft genomen. Pas nadien kon de tekst in het parlement worden besproken. Een reeks van vragen om uitleg kan de zaken eveneens ernstig vertragen.

Verder kan de Europese Commissie ook het algemeen belang van de bouw van de containerterminal en vooral van de overheidsinvesteringen voor de bouw van de kaaimuren in vraag stellen op basis van haar Groenboek Havens en Maritieme Infrastructuur. Dat is nog belangrijker dan de mogelijke kans tot uitstel.

Als dit zo is, betekent dit een streep door de rekening van de Vlaamse regering. De Vlaamse regering heeft de bouwvergunning verleend voordat de wijziging van het gewestplan werd goedgekeurd. Dit kon alleen maar op basis van het algemeen belang. Als de Europese Commissie dit in vraag stelt, dan heeft de Vlaamse regering een probleem.

Tijdens de plenaire vergadering van 2 februari 1999 heb ik u een actuele vraag gesteld. U was op dat moment echter in Vietnam. Minister Baldewijns heeft toen een zeer beperkt antwoord gegeven. Het kwam erop neer dat de Vlaamse regering zo goed mogelijk op de opmerkingen van de Europese Commissie zou antwoorden. Ik kon dan ook niet anders dan een interpellatie houden om een klaarder antwoord te krijgen op mijn pertinente opmerkingen. Hoe reageert de Vlaamse regering op de vraag tot aanmelding van het dossier bij de Europese Commissie ? Kunt u concreet antwoorden op de verschillende opmerkingen van de Europese Commissie over het gebrek aan inspraak ?

Men wil ook een cumulatief overzicht van alle werken op Linkeroever. De Europese Commissie zegt dat er geen alternatieven zijn onderzocht en dat de compensatievoorstellen ernstig in gebreke blijven. Wat zijn de gevolgen van de uitspraak van de Commissie over dit dossier ? Kan het huidige tijdsschema, dat zeer strikt is opgesteld, nog worden aangehouden ? Blijft u bij uw beslissing om de bouwvergunning toe te kennen vóór de afronding van de procedure tot gewestplanwijziging ? Hoe motiveert u het algemeen belang van de containerterminal, rekening houdend met de principes van het Groenboek, waaruit ik daarnet citeerde ?

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mijnheer de voorzitter, de Europese Commissie meldt in haar brief van 22 december 1998 dat ze een klacht heeft ontvangen over het compensatievoorstel van het Vlaams Gewest in functie van een vogelrichtlijngebied met betrekking tot het Deurganckdok. Hierbij wordt echter het ontbreken van een voorstel niet in vraag gesteld. Het Vlaams Gewest zal concreet antwoorden op de verschillende vragen. Ik verwijs naar minister Kelchtermans, die het Vlaams Gewest hier vertegenwoordigt.

Conform de procedure is de aanmelding bij de Commissie geschied. De vraag van de Commissie beïnvloedt het tijdsschema voor de verdere behandeling van het dossier Containerdok West niet.

Zowel volgens de geldende procedure als volgens de nieuwe, via het decreet op de ruimtelijke ordening, kan een bouwvergunning voor dergelijke werken worden afgeleverd vóór de afronding van de procedure tot gewestplanwijziging. Het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening, dat niet van toepassing is op dit dossier, bepaalt in tegenstelling tot het vorige dat de aflevering slechts kan geschieden na de afsluiting van het openbaar onderzoek. Het openbaar onderzoek van de gewestplanwijziging voor het Deurganckdok werd op 17 december 1998 afgesloten.

Stevaert

Voor de relatie tot het Groenboek havens en maritieme infrastructuur is er geen twijfel over het algemeen belang. In het Groenboek werd de haven van Antwerpen als een kernknooppunt beschouwd. De lidstaten hebben de plicht de infrastructuur uit te bouwen die de bereikbaarheid van het Europese hinterland moet verzekeren. De landinwaartse ligging van de haven van Antwerpen is daarenboven een troef voor het minimaliseren van het landverkeer en voor het maximaal benutten van de waterwegen. De centrale ligging van Antwerpen ten opzichte van de grote Europese centra en de goede netwerken van spoorwegen en binnenvaartwaterwegen bevorderen daarenboven bovenstaande doelstellingen.

De haven van Antwerpen bevestigt de voorbije jaren door zijn groeicijfers voor containerbehandeling dat ze ruimschoots voldoet aan de vereiste van het Groenboek om een Europees transferpunt in een internationaal transportsysteem te zijn. Antwerpen is de drukste short-sea-shippinghaven in Vlaanderen en onderhoudt talrijke relaties met de naburige havens van de Vlaamse Gemeenschap. Door het inbreidingsprincipe verhoogt de haven de capaciteit van het bestaande havenareaal. Het project beantwoordt dus ten volle aan de principes van het Groenboek. Er is dan ook geen reden om het algemeen belang van de containerterminal in twijfel te trekken.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de minister, u antwoordt niet op de opmerkingen van het Groenboek, zeker niet over de habitatrichtlijn en het vogelrichtlijngebied. Ik zal me tot minister Kelchtermans wenden. Dit is het essentiële punt van dit dossier.

U motiveert waarom de containerkaai nodig is. Agalev heeft de containerkaai nooit in vraag gesteld. We hebben enkel gesproken over de gevolgen van dit dossier en een concreet alternatief voorgesteld : ik blijf beweren dat dit alternatief op geen enkele manier werd onderzocht.

Mijnheer de minister, ons alternatief werd nooit onderzocht. Het bewijs is dat u opnieuw bezig bent met een onderzoek over het grondverzet dat dit meebrengt. Dit is een van de essentiële elementen in het dossier. U denkt dat de Europese Commissie zich tevreden zal stellen met het algemeen belang. Ik twijfel daaraan. U hanteert een aantal bruikbare elementen, maar daartegen kunnen ook een aantal argumenten worden aangevoerd.

Cruciaal is dat u een gebied pas kunt aantasten als het nodig is. U moet daarvoor drie dingen kunnen aantonen. Ten eerste moet u kunnen bewijzen dat het nodig is omwille van economische en andere redenen. Ten tweede moet u kunnen aantonen dat u een aantal alternatieven hebt onderzocht. Ten derde moet duidelijk blijken dat u voldoende compenserende maatregelen hebt voorgesteld. Ik heb op geen enkele van die drie vragen een antwoord gekregen. Het is nochtans essentieel om weten of er een alternatief werd onderzocht en of u compenserende maatregelen hebt voorgesteld. Dat zijn dus twee belangrijke elementen in het dossier. Of u ook het algemeen belang kunt aantonen, daarvoor zal ik het antwoord van de commissie afwachten. Ik zou dus graag een antwoord krijgen op die twee essentiële vragen. Zo niet, moet ik minister Stevaert of minister Kelchtermans interpelleren.

Mijnheer de minister, als de Europese Commissie dwars gaat liggen, dan hangt u. Ze kan dat trouwens perfect, vooral in verband met het gebrek aan alternatieven en compenserende maatregelen. U moet niet doen alsof alles kan doorgaan. Er kunnen heel grote problemen ontstaan.

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mijnheer de voorzitter, ik heb al vrij uitvoerig geantwoord. Ik zal nog eens een kort antwoord geven. Mijnheer Stassen, nu stelt u bijkomende vragen. Als u die in het begin had gesteld, was de interpellatie bij de bevoegde minister terecht gekomen. U moet toegeven dat ik maar voor een deelaspect bevoegd ben, en niet voor de onderdelen die u nu aanhaalt.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Ik zal hier de nodige conclusies uit trekken. Het laatste woord is nog niet gesproken over dit dossier. Ik vrees dat er nog vele rondes van vragen en aanmeldingen van de Europese Commissie komen, indien u zulke magere antwoorden zult geven. U zult uw timing dan niet halen. Dat maakt mij niet ongelukkig, want uiteindelijk bewijst het dat wij gelijk hebben en dat er wel alternatieven mogelijk waren, maar dat u die

Stassen

nooit hebt onderzocht, via welke communicatie ook. Ik kondig dan ook een motie aan.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Stassen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 17.30 uur.*